

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/33/2024
Identifikačné číslo spisu:	6220200968
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6220200968.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q. J. I., J. I., č. XXX, IČO: XXXXXXXXX, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária VICTORIA, s.r.o., Banská Bystrica, Stránska č. 3155/7, IČO: 51164353, proti žalovaným 1/ Slovenská republika, za ktorého koná LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica, Námestie SNP č. 8, IČO: 36038351, 2/ Slovenská republika, za ktorého koná Slovenský pozemkový fond, Bratislava, Búdkova č. 36, IČO: 17335345, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. VK-3C/22/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. augusta 2023 sp. zn. 17Co/122/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Veľký Krtíš (teraz Okresný súd Lučenec) (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 02. júna 2022 č. k. 3C/22/2020-321 žalobu žalobkyne zamietol (prvý výrok); a žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnej výške 100 % (druhý výrok).

1.1. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom špecifikovaných pozemkov v k. ú. J. I. a v k. ú. S. H., ktoré jeho právny predchodca nadobudol výmerom Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v G. o vlastníctve lesnej pôdy č. 49014/47-III/B z 20. 10. 1947. Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním a právneho posúdenia veci, podľa ktorého žalobkyňa je síce aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby a má naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva, ale v konaní nepreukázal svoje vlastnícke právo k sporným pozemkom, pretože predmetný výmer o vlastníctve lesnej pôdy z 20. 10. 1947 bol neskôr zrušený a pozemky boli odovzdané do užívania inému subjektu, čo akceptoval aj právny predchodca žalobkyne; súd prvej inštancie v tomto smere argumentoval, že i keď vykonaným dokazovaním zistil, že bol vydaný Výmer o vlastníctve pôdy č. 49014/47-III/B z 20. 10. 1947, ktorým boli právnomu predchodcovi žalobkyni

pridelené lesné pozemky uvedené vo výmere, podľa názoru súdu však predmetný výmer bol zrušený; ako vyplýva z úradného záznamu napísaného dňa 28. 10. 1949 na lesníckom oddelení Okresného národného výboru v S. H., s predmetom označeným ako revízia lesného majetku bývalého vlastníka I. L. v kat. území J. I., výmer bol zrušený pod číslom B-46457/1948-II a predmetný lesný majetok bol odovzdaný do držby a úžitku Čsl. štát. lesom dňa 07. 01. 1947; zrušenia výmeru si bol vedomý aj právny predchodca žalobkyne, nakoľko v liste zo 04. 03. 1950, ktorým žiadal o vrátenie zaplatenej prvej splátky za pridelenie lesa v sume 47.681,00 Kčs, uviedol, že lesy mu neboli dané do úžitku, nakoľko boli poštátnené; v tejto súvislosti sa súd stotožnil s argumentáciou a predloženými listinnými dôkazmi žalovaným 1/, z ktorých chronologicky a logicky vyplýva, že skutočne došlo k zrušeniu predmetného výmeru rozhodnutím Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v G.; nasvedčuje tomu aj tá skutočnosť, že podľa ustanovenia § 11 ods. 1 zákona SNR č. 104/1945 Sb., súvislé lesné plochy vo výmere nad 100 ha sa pridelia štátu, nie že sa môžu prideliť; nakoľko výmera lesného majetku, ktorý bol výmerom pridelený právnenému predchodcovi žalobkyňi predstavovala 116,58 ha, neboli splnené podmienky pridelu, a preto predmetný výmer musel byť zrušený; na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobu žalobkyne ako nedôvodnú zamietol. Súd prvej inštancie ťažiskovo rozhodol s poukazom na ustanovenia § 123 a § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 1 ods. 2 nariadenia SNR č. 104/1946 Sb. n. o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy, pridelenej podľa nariadenia č. 104/1946 Sb. n. v znení nariadenia č. 64/1946 Sb. n. a v spojení s § 11 ods. 1 nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa.

1.2. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalovaným priznal proti žalobkyňi plnú náhradu trov konania (100 %).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobkyne, rozsudkom zo 16. augusta 2023 sp. zn. 17Co/122/2022 rozhodol tak, že:

„Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby žalobkyne (prvý výrok) p o t v r d z u j e.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania (druhý výrok) vo vzťahu k žalovanému 1/ m e n í tak, že žalobkyňa je p o v i n n ý nahradiť žalovanému 1/ trovy konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania pred súdom prvej inštancie žalovaného 1/.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania (druhý výrok) vo vzťahu k žalovanému 2/ m e n í tak, že žalobkyňa je p o v i n n ý nahradiť žalovanému 2/ trovy konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania pred súdom prvej inštancie žalovaného 2/.

Žalobkyňa je p o v i n n ý nahradiť žalovanému 1/ trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalovaného 1/.

Žalobkyňa je p o v i n n ý nahradiť žalovanému 2/ trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalovaného 2/."

2.1. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že aj podľa odvolacieho súdu vyplynul záver, že výmer Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v G. o vlastníctve lesnej pôdy č. 49014/47-III/B z 20. 10. 1947, od ktorého žalobkyňa odvodzoval svoje vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, bol neskôr zrušený rozhodnutím č. B-46457/1948-II a právny predchodca žalobkyne nikdy nevstúpil do držby sporných nehnuteľností. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní bol postačujúci skutkový stav veci, ako ho zistil súd prvej inštancie, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal aj odvolací súd (§ 383 CSP); pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie (§ 384 CSP). Pokiaľ ide o konkrétnu odvoláciu argumentáciu žalobkyne (§ 387 ods. 3 druhá veta CSP) odvolací súd udáva, že nie je správny názor žalovaného, že na preukázanie zrušenia sporného výmeru o vlastníctve pôdy z 20. 10. 1947 bolo nevyhnutné súdu predložiť rozhodnutie č. B-46457/1948-II o jeho zrušení; existenciu uvedeného rozhodnutia o zrušení výmeru je možné preukázať aj nepriamymi dôkazmi; pritom platí, že skutočnosť dokazovanú len nepriamymi dôkazmi možno mať za preukázanú, ak na základe výsledkov hodnotenia

týchto dôkazov, možno bez rozumných pochybností nadobudnúť istotu (presvedčenie) o tom, že sa táto skutočnosť naozaj stala (že je pravdivá), keď nestačí dospieť len k pravdepodobnosti jej existencie, resp. pravdivosti; pri hodnotení týchto nepriamych dôkazov je potrebné prihliadať aj na správanie dotknutých adresátov uvedeného rozhodnutia; je pravda, že písomné vyhotovenie tvrdeného rozhodnutia č. B-46457/1948-II o zrušení výmeru o vlastníctve pôdy z 20. 10. 1947 nebolo zo strany žalovaných predložené; žalovaní v konaní predložili viaceré listinné dôkazy, ktoré súd prvej inštancie popísal a vyhodnotil v napadnutom rozsudku (body 11., 20. a 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku), z ktorých aj podľa odvolacieho súdu bez rozumných pochybností vyplýva záver, že predmetný výmer o vlastníctve pôdy z 20. 10. 1947 nebol nikdy naplnený, pridelená pôda nebola právnomu predchodcovi odovzdaná do užívania, neskôr bol zrušený rozhodnutím č. B-46457/1948-II, pozemky boli pridelené inému prídelcovi a súčasne, že právny predchodca žalobkyne túto skutočnosť akceptoval a požiadal o vrátenie zaplatenej splátky v sume 47.681 Kč (tieto závery vyplývajú najmä z úradného záznamu bývalého ONV S. H. z 28. 10. 1949 a listu bývalého S. J. I. zo 04. 03. 1950); tieto nepriame dôkazy aj podľa odvolacieho súdu preukazujú jednak existenciu rozhodnutia o zrušení výmeru o vlastníctve pôdy a jednak správanie právneho predchodcu žalobkyne, ktorý zrušenie výmeru akceptoval; z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa neunesol dôkazné bremeno ohľadne svojho vlastníctva sporných pozemkov, preto nebola vyvrátená hodnovernosť zápisu vlastníckeho práva v prospech Slovenskej republiky v katastri nehnuteľností podľa § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na preukázanie zrušenia výmeru o vlastníctve pôdy nebolo ani podľa odvolacieho súdu potrebné vykonávať dokazovanie ohľadne skutočnosti, či výmera pridelených pozemkov bola v rozpore so zákonom; na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby žalobkyne ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd na základe podaného odvolania a súčasne ako závislý výrok (§ 379 písm. a) CSP) preskúmal aj výrok napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania (druhý výrok) a dospel k záveru o nevyhnutnosti jeho zmeny podľa § 388 CSP. Bolo podľa názoru odvolacieho súdu nevyhnutné tento výrok z formálnych dôvodov zmeniť a uložiť žalobkyni povinnosť nahradiť žalovaným 1/ a 2/ každému osobitne trovy konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %; z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie do povinnosti ich náhrady. O samotnej výške náhrady trov konania žalovaných 1/ a 2/ pred súdom prvej inštancie rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2.2. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a v spojení s § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko žalovaní 1/ a 2/ boli v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešní, priznal odvolací súd každému z nich proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľ namietla, že prvoinštančný súd aj odvolací súd nevyhodnotili dôkazy predložené žalobkyňou. Žalobkyňa má za to, že súd sa nevysporiadal s dôkazmi predloženými žalobkyňou, pričom prihliadol na nepriame dôkazy predložené žalovaným a nevysporiadal sa s otázkou, či bolo vôbec vydané rozhodnutie, ktoré by predmetný prídel zrušovalo. Žalobkyňa má za to, že bez získania rozhodnutia o zrušení prídelu nie je možné posúdiť, či prídel bol zrušený alebo nie. Žalobkyňa má za to, že ako prvoinštančný, tak i odvolací súd nerešpektovali zásadu rovnosti účastníkov konania, keď na jednej strane žalobkyňa do konania predložila listinné dôkazy priamo svedčiace o jeho vlastníckom práve, a to výmer o vlastníctve pôdy a na druhej strane u žalovaných akceptoval aj nepriame dôkazy, listiny, ktoré nie sú spôsobilé vyvolávať právne účinky, a to napriek tomu, že žalovaný sa preukázateľne nepokúsil o získanie listiny zrušujúcej titul nadobudnutia nehnuteľností žalobkyne. Taktiež sa ani prvoinštančný ani odvolací súd nevysporiadal s tým, že listiny predložené žalovaným nezodpovedajú dodržaniu postupu požadovaného pri zrušení prídelu podľa obežníka PPPR č. 1.998/49-V/A-1, ktorý žalobkyňa predložila do

súdneho konania. Žalobkyňa tiež poukazuje na to, že v zmysle § 385 odsek 1 Civilného sporového poriadku musí odvolací súd nariadiť pojednávanie vo veciach týkajúcich sa dôležitého verejného záujmu. Žalobkyňa má za to, že pod toto ustanovenie možno podriať aj rozhodovanie o majetku obcí, pretože tieto veci sa týkajú veľkého počtu osôb - všetkých obyvateľov obce, pretože nehnuteľnosti, ktoré by sa stali vlastníctvom žalobkyni v prípade jeho úspechu spore, by zásadným spôsobom ovplyvnili vzhľadom na ich hodnotu a hospodárske využitie ekonomickú situáciu obce, jej hospodárenie, čo by malo priamy dosah na jej obyvateľov.

3.2. Ako ďalší dovolací dôvod žalobkyňa uvádza skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Okresný súd aj odvolací súd si zhodne osvojili argumentáciu žalovaného týkajúcu sa zrušenia výmeru Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v G. o vlastníctve lesnej pôdy č. 49014/47-III/B z 20. 10. 1947 vydaného v prospech žalobkyne na základe nepriamych dôkazov, pričom súčasťou argumentácie boli aj skutočnosti týkajúce údajného neujatia sa držby nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu právnym predchodcom žalobkyne a tiež skutočnosťou, že žalobkyňa žiadala o vrátenie už zaplatenej časti prídelovej ceny. Žalobkyňa má zato, že prvoinštančný aj odvolací súd nevyhodnotili predložené dôkazy v kontexte s okolnosťami a spoločensko-politickou situáciou existujúcimi v dobe, v ktorej malo k údajnému zrušeniu výmeru o vlastníctve pôdy vydaného v prospech žalobkyne dôjsť a nevyhodnotili v tomto kontexte správanie žalobkyne. Žalobkyňa poukazuje na rozhodnutia sp. zn. 6Cdo/169/2020, 1Cdo/206/2016.

3.3. Žalobkyňa navrhuje dovolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec uvedenému súdu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae

(odmietnutie spravodlivosti).

8.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. Dovolateľ namietal nesprávne vyhodnotené dokazovanie a nedostatočné zistenie skutkového stavu veci. Najmä poukazoval na to, že sa odvolací súd nevysporiadal s dôkazmi predloženými žalobkyňou, pričom prihliadol na nepriame dôkazy predložené žalovaným a nevysporiadal sa s otázkou, či bolo vôbec vydané rozhodnutie, ktoré by predmetný prídel zrušovalo.

10. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

11. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti, (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012).

12. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

13. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novšej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 2Cdo/344/2021). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a III. ÚS 504/2024, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

13.1. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí v bode 4.4.3. dostatočným spôsobom vyhodnotil, že „... nie je správny názor žalovaného, že na preukázanie zrušenia sporného výmeru o vlastníctve pôdy z 20. 10. 1947 bolo nevyhnutné súdu predložiť rozhodnutie č. B-46457/1948-II o jeho zrušení; existenciu uvedeného rozhodnutia o zrušení výmeru je možné preukázať aj nepriamymi dôkazmi... je pravda, že písomné vyhotovenie tvrdeného rozhodnutia č. B-46457/1948-II o zrušení výmeru o vlastníctve pôdy z 20. 10. 1947 nebolo zo strany žalovaných predložené; žalovaní v konaní predložili viaceré listinné dôkazy, ktoré súd prvej inštancie popísal a vyhodnotil v napadnutom rozsudku (body 11., 20. a 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku), z ktorých aj podľa odvolacieho súdu bez rozumných pochybností

vyplýva záver, že predmetný výmer o vlastníctve pôdy z 20. 10. 1947 nebol nikdy naplnený, pridelená pôda nebola právnenému predchodcovi odovzdaná do užívania, neskôr bol zrušený rozhodnutím č. B-46457/1948-II, pozemky boli pridelené inému prídelcovi a súčasne, že právny predchodca žalobkyne túto skutočnosť akceptoval a požiadal o vrátenie zaplatenej splátky v sume 47.681 Kč (tieto závery vyplývajú najmä z úradného záznamu bývalého Q. S. H. z 28. 10. 1949 a listu bývalého S. J. I. zo 04. 03. 1950); tieto nepriame dôkazy aj podľa odvolacieho súdu preukazujú jednak existenciu rozhodnutia o zrušení výmeru o vlastníctve pôdy a jednak správanie právneho predchodcu žalobkyne, ktorý zrušenie výmeru akceptoval; z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa neunesol dôkazné bremeno ohľadne svojho vlastníctva sporných pozemkov."

13.2. Dovolací súd k tomu uvádza, že v rámci hodnotenia dôkazov je súd povinný prihliadnuť na všetko, čo vyšlo za konania najavo vrátane toho, čo uviedli účastníci konania. Okrem toho je pri hodnotení dôkazov potrebné zohľadniť aj iné okolnosti, ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a pod. Ak určitú skutočnosť je možné preukázať len na základe nepriamych dôkazov, pre záver o jej preukázaní je dostačujúce, aby predmetný skutkový záver bolo možné s veľkou mierou pravdepodobnosti pripustiť. Nepriame dôkazy nemusia mať takú dôkaznú silu, ktorá nepripúšťa iný skutkový záver, ako ku ktorému súd dospel, no postačuje, že s veľkou mierou pravdepodobnosti k tomuto záveru, na rozdiel od iných možných záverov, vedú (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. novembra 2012, sp. zn. 6Cdo/76/2011, R 77/2011).

14. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To, akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu. Dovoláním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolateľom tvrdené nesprávne hodnotenie dôkazov nie je preto spôsobilé založiť bez ďalšieho zmatečnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v posudzovanom spore nezistil v postupe súdu nižšej inštancie pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia, predstavujúce porušenie práva žalobkyne na spravodlivé súdne konanie, (t. j. závažné deficit v dokazovaní v intenzite odôvodňujúcej porušenie práva žalobkyne).

14.1. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúca z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov však nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je pritom iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany sporu.

15. To, že dovolateľ so skutkovými závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Žalobkyňa tiež namietala, že v zmysle § 385 ods. 1 CSP mal odvolací súd nariadiť pojednávanie, nakoľko ide o vec týkajúcu sa dôležitého verejného záujmu, pričom pod dané možno podriať aj rozhodovanie o majetku obcí

17. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

18. Ak ide o podmienku dôležitého verejného záujmu zakotvenú v § 385, jej neexistencia, resp. prelomenie predpokladá predovšetkým príčinnú súvislosť (kauzálny nexus) medzi nenariadením pojednávania (postupom odvolacieho súdu) a poškodením strany sporu. V opačnom prípade, by bol na každej veci daný dôležitý verejný záujem už len tým, že verejnosť chce byť prítomná na pojednávaní (BARICOVÁ, Jana. § 385 [Pojednávanie]. In: ŠTEVČEK, Marek, a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022).

19. Dovolací súd uvádza, že je zrejmé, že odvolací súd vyhodnotil neexistenciu dôležitého verejného záujmu v predmetnom konaní, a preto nenariadil pojednávanie, pričom počas odvolacieho konania ani samotný dovolateľ nepožadoval nariadenie pojednávania, resp. nepoukazoval na to, že v danej veci ide o dôležitý verejný záujem.

20. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

21. Dovolací súd sa ďalej zaoberal s namietaným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

22. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

23. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23.1. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú dovolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky dovolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

24. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj ústavný súd) uviedol vo svojom uznesení I. ÚS 215/2022 k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku (aj keď súčasná judikatúra ústavného súdu uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu - I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), že dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 29/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré dovolateľ pokladá za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť. Dovolateľ, resp. jeho advokát musí preto pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie nesprávneho právneho

posúdenia spornej právnej otázky.

25. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu, (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

26. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP dovolací súd skúmal, či žalobkyňa v dovolaní vôbec formulovala a identifikovala právnu otázku, na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (riešenie ktorej viedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), či vymedzil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré žiada nesprávnosť právneho riešenia odvolacieho súdu. Len s obsahom rozhodnutia odvolacieho súdu korešpondujúce označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či bol naplnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

27. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP má byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má teda len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 433 a § 432 ods. 2 CSP), a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

28. Najvyšší súd konštantne uvádza vo svojich rozhodnutiach, že právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Z uvedeného vyplýva rozsah, ale aj obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. Dovolací dôvod preto dovolateľ musí vymedziť tak, že uvedie, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť práve tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

29. Vo svetle horeuvedeného pristúpil dovolací súd k preskúmaniu prípustnosti podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu, vymedzeného dovolateľom. Vychádzajúc z obsahu dovolania dovolateľ v skutočnosti vyčítal odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového stavu veci a nesprávne

vyhodnotenie vykonaných dôkazov. V dovolaní vyjadril nesúhlas s právnymi závermi odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, že nemali zodpovedané a dôkazmi preukázané všetky skutočnosti. Dovolateľ avšak nekonkretizoval právnú otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, inak povedané žiadnym spôsobom nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnú otázku, pričom uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

30. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

31. Dovolací súd je pritom viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne. Dovolanie žalobkyne však neobsahovalo vymedzenie právnej otázky vyššie uvedeným spôsobom. Nesprávnosť právneho posúdenia nemožno vymedziť nesprávnym alebo neúplným zistením skutkového stavu. V prípade dovolania, ktorého prípustnosť je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 CSP a dôvodnosť vysvetľovaná nesprávnym právnym posúdením, má kľúčový význam to, či dovolanie obsahuje náležitú argumentáciu spochybňujúcu správnosť aplikácie niektorej právnej normy alebo správnosť jej interpretácie. Takáto argumentácia ale v danom prípade netvorí obsah dovolania žalobkyne.

32. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

33. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v dovolaní nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 až § 435 CSP, a preto dovolanie aj v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

34. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ neopodstatnene namieta v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. Taktiež prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie aj v tejto časti odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

35. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.